

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фізичної
терапії та ерготерапії
протокол № 1 від 26 серпня
2021р.
в.о. завідувачки кафедри
_____ (О.В. Лаврикова)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОК 23 ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ТА ЕРГОТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

Освітня програма Фізична терапія, ерготерапія
Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія
Галузь знань 22 Охорона здоров'я

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	9 кредитів / 270 годин
Семестр	V, VI семестри
Викладач	Козій Т.П., кандидат біологічних наук, доцент
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=388
Контактний тел.	+380509416751
E-mail викладача	tanyakoziy030974@gmail.com
Графік консультацій	
Методи викладання	Лекційні заняття, практичні заняття, презентації, тестові завдання
Форма контролю	Диф. залік, екзамен

2. Анотація курсу

Освітня компонента «Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» є фаховою навчальною дисципліною для студентів галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, яка передбачає набуття кожним студентом знань про вплив методів і заходів фізичної терапії та ерготерапії на стан опорно-рухового апарату при вроджених та набутих захворюваннях і ураженнях ОРА та засвоєння практичних навичок фізичної реабілітації, а саме, проводити лікувальну фізичну культуру, лікувальний масаж, фізіотерапевтичні процедури, добирати ортопедичні засоби та оцінювати ефективність їх застосування.

Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату як обов'язкова освітня компонента і складова частина єдиної системи лікувально-профілактичного обслуговування населення має свою мету і чітко визначені зміст та завдання.

3. Мета та завдання курсу

Мета: надати необхідні знання і сформувати практичні навички з фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату, відновлення працездатності та визначення трудового прогнозу. Сформувані у студентів адекватні наукові уявлення про закономірності фізіологічних основ реабілітаційних заходів при ушкодженнях та захворюваннях опорно-рухового апарату людини, про особливості компенсаторної перебудови опорно-рухового апарату у зв'язку з порушеною функцією.

Завдання:

Теоретичні – викласти теоретичні основи та методологічні особливості фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях опорно-рухового апарату, як складової частини медичної, соціальної та професійної реабілітації, як системи заходів щодо відновлення або компенсації фізичних можливостей, підвищення функціонального стану та адаптаційних резервів організму людини засобами і методами лікувальної фізичної культури, масажу, апаратної фізіотерапії та природних факторів. Обґрунтувати рухову активність як одну із найважливіших складових реабілітації хворих та неповносправних людей, що мобілізує всі сили та резервні можливості організму людини на відновлення втрачених чи порушених функцій опорно-рухового апарату, значно скорочує терміни їх відновлення, створює компенсаторні механізми до нових умов існування при незворотних анатомічних чи функціональних втратах організму і відновлює професійну та побутову працездатність.

Практичні – ознайомити студентів із основними та допоміжними сучасними методами і технологіями фізичної реабілітації при захворюваннях опорно-рухового апарату та навчити застосувати їх на практиці. Відпрацювати навички діагностики опорно-рухового апарату при його захворюваннях та навчити студентів адекватно оцінювати функціональні можливості здорової та хворої людини для розробки раціональних принципів відновлення. Сформувані вміння володіти всебічним комплексним підходом при проведенні фізичної реабілітації при захворюваннях опорно-рухового апарату. Навчити складати програми комплексної фізичної реабілітації при різних захворюваннях і ураженнях ОРА, відповідно до віку та індивідуальних особливостей хворої людини.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Загальні компетентності

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати навчання

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

Результати навчання для освітньої компоненти

Студенти повинні знати:

- Поняття фізичної терапії та ерготерапії в контексті реабілітації при захворюваннях опорно-рухового апарату; методичні підходи і принципи фізичної терапії та ерготерапії при різних патологіях опорно-рухового апарату.
- Анатомо-фізіологічні, вікові особливості опорно-рухового апарату здорової та хворої людини; клініко-лабораторні симптоми захворювань, тактику ведення хворих.
- Сучасну класифікацію, етіологію і патогенез вроджених та набутих захворювань і ушкоджень опорно-рухового апарату.
- Способи і прийоми обстеження різних ділянок тіла хворої людини перед проведенням реабілітаційних заходів.
- Основні положення реабілітації, етапи фізичної реабілітації та терміни іммобілізації та непрацездатності, причини інвалідності.
- Методи фізичної реабілітації найбільш поширених захворювань і ушкоджень опорно-рухового апарату.
- Фізіологічний вплив на організм фізіотерапевтичних і бальнеологічних процедур, лікувальної фізкультури та масажу.
- Особливості проведення реабілітації при вроджених чи набутих деформаціях опорно-рухового апарату дитячого організму.
- Засоби комплексної профілактики захворювань та деформацій опорно-рухової системи.

Студенти повинні вміти:

- Проводити обстеження хворих із захворюваннями та пошкодженнями опорно-рухового апарату (огляд, пальпація, перкусія, вимірювання, оцінка рентгенологічних, лабораторних та інших даних), встановлювати попередній діагноз і проводити диференційну діагностику з подібними захворюваннями.
- Надавати невідкладну долікарську допомогу при пошкодженнях опорно-рухового апарату, транспортну іммобілізацію стандартними і підручними засобами при переломах кісток і пошкодженнях суглобів.
- Складати програму реабілітації відповідно до захворювання та адекватно до періоду відновлення; вести відповідну документацію.
- Застосовувати на практиці всі фізичні методи (лікувальну фізичну культуру, масаж, фізіотерапевтичні методи) при проведенні реабілітації при різних захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату.

- Проводити корекцію деформацій при вроджених захворюваннях: клишоногості, м'язової кривошії, дисплазії кульшового суглоба та артрогрипозі; накладати фіксуючі пов'язки, шини і ортопедичні вироби після усунення деформації.

- Володіти технікою лікувального масажу та лікувальної гімнастики при захворюваннях опорно-рухового апарату відповідно до функціонального стану, віку, показань і протипоказань.

- Проводити процедури з фізичної реабілітації на людях з особливими потребами в нестандартних умовах.

- Здійснювати експертизу тимчасової та стійкої непрацездатності та реабілітацію хворих.

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
9/270	58	72	140

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

1. Вимірювальне обладнання: гоніометри, стопометри, стрічки з висками, лінійки, ваги, ростомір, сантиметрові стрічки, толстотні циркулі тощо.

2. Діагностичне обладнання: плантограф, кистьовий динамометр, монітор складу тіла тощо.

3. Обладнання для лікувальної фізкультури: шведська стінка, гімнастичні килимки, милиці, палиці, ходунки, фітболи, м'ячі, резинові стрічки, гантелі, тощо.

4. Обладнання для проведення процедури масажу: кушетки масажні, подушки, валики, напіввалики, гігієнічні засоби для пацієнта і масажиста, креми, масла, присипки.

5. Рентген-знімки стопи, хребта, кісток, суглобів при різних захворюваннях і травмах, МРТ-знімки,.

6. Демонстраційні таблиці, анатомічні атласи.

7. Мультимедійне обладнання: мультимедійний проектор, ноутбук, проекційний екран, смарт-телевізор.

8. Навчальні диски DVD; відеоматеріали, презентації, електронні версії лекцій, практичних і самостійних завдань та інших методичних матеріалів.

9. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійних робіт.

7. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Європейської кредитно-трансферної системи. Кредити ECTS зараховуються студентам за умови 100% очного або дистанційного відвідування усіх лекційних і практичних занять та при успішному засвоєнні ними відповідного модулю. Пропуск понад 25% занять без поважної причини оцінюється як FX.

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця із фізичної терапії та ерготерапії з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу та запобіганню проявів академічної недоброчесності (плагіат, списування). Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і, як наслідок, загального рейтингу студентів. У разі випадку плагіату під час тесту чи підсумкового контролю результат цього завдання студента буде анульований з послідовним зниженням підсумкової оцінки за навчальну дисципліну.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод тощо).

Маршрут практичного заняття: перед початком заняття необхідно підготувати обладнання і знаряддя відповідно до теми заняття; на кожному занятті проводиться поточний контроль знань і практичних навичок (вміння продемонструвати техніку проведення заняття з ЛФК, техніку проведення лікувального масажу, застосування ортопедичних засобів відповідно темі заняття тощо); пояснення матеріалу викладачем; самостійна робота студентів в парах. Згідно вимог охорони праці, до заняття допускаються лише студенти в медичних халатах.

Педагогічний контроль знань і умінь студентів здійснюється з дотриманням таких принципів оцінювання результатів навчання: об'єктивності, систематичності та системності, плановості, єдності вимог і методики оцінювання, відкритості та прозорості, доступності і зрозумілості, професійної спрямованості контролю. Використовуються такі методи поточного контролю, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки фізичного терапевта, ерготерапевта перевага надається усному і практичному контролю.

Мова оцінювання та мова викладання - державна.

8. Схема курсу

Семестр V (лекції – 28 год.; пр. заняття – 42 год.; СРС – 80 год.)

Модуль 1. Фізична терапія та ерготерапія при вроджених і набутих деформаціях опорно-рухового апарату (лекції – 12 год.; пр. заняття – 18 год.; СРС – 30 год.)

Тема 1. Фізична терапія та ерготерапія при дефектах постави (тиждень 1-2, лк. - 4 год., пр. - 6 год.):

- 1.1. Формування фізіологічних вигинів хребта.
- 1.2. Поняття постави та дефекту постави, ознаки правильної постави.
- 1.3. Причини, фактори виникнення та ступені дефектів постави.
- 1.4. Класифікація та характеристика дефектів постави.
- 1.5. Фізична реабілітація при порушеннях постави.
- 1.6. Особливості фізичної реабілітації при різних типах порушення постави.

Тема 2. Фізична терапія та ерготерапія при сколіозах (тиждень 3-4, лк. - 4 год., пр. - 6 год.):

- 2.1. Поняття сколіозу та сколіотичної хвороби.
- 2.2. Етапи розвитку сколіозу.
- 2.3. Класифікації сколіозів.
- 2.4. Етапи фізичної реабілітації при сколіозах.
- 2.5. Загальнозміцнювальні, статичні, динамічні та дихальні вправи при сколіозах.
- 2.6. Спеціальні коригуючі вправи при сколіозах в залежності від його ступеня.
- 2.7. Лікувальне плавання при сколіозах, методика і принципи.
- 2.8. Метод корсетотерапії для корекції деформації хребта при сколіозах.
- 2.9. Лікувальний масаж при сколіозах.
- 2.10. Фізіотерапія в реабілітації хворих із сколіозом.
- 2.11. Профілактика сколіозу та дефектів постави у дітей та підлітків.

Тема 3. Фізична терапія та ерготерапія при плоскостопості (тиждень 5-6, лк. - 4 год., пр. - 6 год.):

- 3.1. Анатомічна та функціональна характеристика стопи людини.
- 3.2. Поняття та види плоскостопості.
- 3.3. Причини і механізм розвитку плоскостопості.
- 3.4. Клінічна картина плоскостопості.
- 3.5. Методики ЛФК при плоскостопості.
- 3.5. Лікувальний масаж при плоскостопості.
- 3.6. Фізіотерапія при плоскостопості.
- 3.7. Ортопедична корекція при плоскостопості.
- 3.8. Профілактика плоскостопості.

Модуль 2. Фізична терапія та ерготерапія при вроджених патологіях опорно-рухового апарату (лекції – 16 год.; пр. заняття – 24 год.; СРС – 50 год.)

Тема 4. Фізична терапія та ерготерапія при вродженій клишоногості (тиждень 7-8, лк. - 4 год., пр. - 6 год.):

- 4.1. Поняття, поширеність і причини вродженої клишоногості.
- 4.2. Типи вродженої клишоногості.
- 4.3. Основні прояви типової клишоногості.
- 4.4. Ступені та форми клишоногості.
- 4.5. Коригуюча гімнастика при клишоногості.
- 4.6. Спеціальна методика масажу при клишоногості.
- 4.7. Фізіотерапевтичні процедури при клишоногості.
- 4.8. Кориговане положення бинтуванням.
- 4.9. Метод етапних гіпсових пов'язок.
- 4.10. Мануальна терапія при вродженій клишоногості.

Тема 5. Фізична терапія та ерготерапія при дисплазії кульшового суглоба (тиждень 9-10, лк.- 4 год., пр. - 6 год.):

- 5.1. Поняття дисплазії кульшового суглоба та вивиху стегна, ступені.

- 5.2. Етіологія дисплазії кульшового суглобу.
- 5.3. Патологічні зміни суглоба при дисплазії.
- 5.4. Клінічна картина і діагностичні ознаки вродженого вивиху стегна в новонароджених та в дітей в перші місяці життя.
- 5.5. Клінічна картина і діагностичні ознаки вродженого вивиху стегна після року життя дитини.
- 5.6. Лікування положенням. Методика широкого сповивання.
- 5.7. Лікувальна гімнастика і масаж при дисплазії кульшового суглобу I ступеня.
- 5.8. Застосування різних апаратів та пристроїв при вивиху кульшового суглобу.
- 5.9. Фізична реабілітація дітей після консервативного лікування вродженого вивиху і підвивиху стегна.
- 5.10. Фізична реабілітація дітей після хірургічного лікування вроджених вивиху і підвивиху стегна.

Тема 6. Фізична терапія та ерготерапія при артрогрипозі (тиждень 11-12, лк. - 4 год., пр. - 6 год.):

- 6.1. Поняття артрогрипозу. Етіологія та патогенез захворювання.
- 6.2. Клінічна картина артрогрипозу.
- 6.3. Класифікація артрогрипозу.
- 6.4. Основні принципи лікування і реабілітації хворих на артрогрипоз.
- 6.5. Усунення контрактур і деформації суглобів.
- 6.6. Пасивна та активна коригуюча гімнастика.
- 6.7. Лікування кокситними пов'язками та клеоловими витягами.
- 6.8. Лікувальний масаж при артрогрипозі.
- 6.9. Електростимуляція м'язів при артрогрипозі.
- 6.10. Попередження розвитку рецидивів згинальних та розгинальних контрактур.

Тема 7. Фізична терапія та ерготерапія при вродженій м'язовій кривошії (тиждень 13-14, лк. - 4 год., пр. - 6 год.):

- 7.1. Поняття кривошії. Класифікація різних форм кривошії.
- 7.2. Етіологія та патогенез вродженої м'язової кривошії.
- 7.3. Клінічна картина вродженої м'язової кривошії.

7.4. Корекція положенням.

7.5. Комплекс пасивних і рефлекторних вправ для новонароджених і дітей грудного віку при вродженій м'язовій кривошії.

7.6. Комплекс вправ сидячи і стоячи у більш старшому віці.

7.7. Лікувальний масаж при вродженій м'язовій кривошії.

7.8. Фізіотерапія при вродженій м'язовій кривошії.

Семестр VI (лекції – 30 год.; пр. заняття – 30 год.; СРС – 60 год.)

Модуль 1. Фізична терапія та ерготерапія при дистрофічних та запальних захворюваннях опорно-рухового апарату (лекції – 14 год.; пр. заняття – 14 год.; СРС – 20 год.)

Тема 1. Фізична терапія та ерготерапія при остеохондропатіях (тиждень 1-3, лк. - 6 год., пр. - 6 год.):

1.1. Поняття та класифікація остеохондропатій.

1.2. Стадії та клінічна картина остеохондропатій.

1.3. Принципи фізичної реабілітації хворих на остеохондропатії.

1.4. Фізіотерапія при остеохондропатіях.

1.5. Остеохондропатія головки стегнової кістки: етіологія, клініка, фізична реабілітація.

1.6. Остеохондропатія апофізів тіл хребців: етіологія, клініка, фізична реабілітація.

1.7. Остеохондропатія горбистості великогомілкової кістки: етіологія, клініка, фізична реабілітація.

1.8. Остеохондропатія горба п'яткової кістки: етіологія, клініка, фізична реабілітація.

1.9. Остеохондропатія човноподібної кістки стопи: етіологія, клініка, фізична реабілітація.

1.10. Остеохондропатія головок II-III плеснових кісток: етіологія, клініка, фізична реабілітація.

1.11. Остеохондропатія тіла хребця: етіологія, клініка, фізична реабілітація.

Тема 2. Фізична терапія та ерготерапія при остеопорозах (тиждень 4-5, лк. - 4 год., пр. - 4 год.):

2.1. Поняття та поширеність остеопорозу.

2.2. Фактори ризику розвитку первинного остеопорозу.

2.3. Фактори ризику розвитку вторинного остеопорозу.

- 2.4. Клінічна картина остеопорозу.
- 2.5. Діагностика остеопорозу.
- 2.6. Профілактика остеопорозу.
- 2.7. Дієтотерапія при остеопорозі.
- 2.8. Ортопедична терапія при остеопорозі.
- 2.9. Фізіотерапевтичні процедури при остеопорозі.
- 2.10. Лікувальна фізкультура при остеопорозі.
- 2.11. Лікувальний масаж при остеопорозі.

Тема 3. Фізична терапія та ерготерапія при артритах (тиждень 6-7, лк. - 4 год., пр. - 4 год.):

- 3.1. Поняття та класифікація артритів.
- 3.2. Патогенез артритів.
- 3.3. Клінічна картина і діагностика артритів.
- 3.4. Задачі та принципи лікування артритів.
- 3.5. ЛФК у гострому періоді.
- 3.6. ЛФК у підгострому періоді.
- 3.7. ЛФК у періоді ремісії.
- 3.8. Механотерапія при артритах.
- 3.9. Масаж при артритах.
- 3.10. Фізіотерапія при артритах.
- 3.11. Санаторно-курортне лікування при артритах.

Модуль 2. Фізична терапія та ерготерапія при дегенеративних захворюваннях та травмах опорно-рухового апарату (лекції – 16 год.; пр. заняття – 16 год.; СРС – 40 год.)

Тема 4. Фізична терапія та ерготерапія при остеоартрозах (тиждень 8-10, лк. - 6 год., пр. - 6 год.):

- 4.1. Поняття остеоартрозу. Фактори ризику виникнення остеоартрозу.
- 4.2. Патологічні зміни при остеоартрозах.
- 4.3. Клінічна картина остеоартрозу. Діагностика та верифікація остеоартрозу.

- 4.4. Клініко-рентгенологічні стадії остеоартрозу.
- 4.5. Класифікації остеоартрозів.
- 4.6. ЛФК у перший і другий лікарняний періоди при остеоартрозі.
- 4.7. ЛФК у після лікарняному періоді реабілітації при остеоартрозі.
- 4.8. Методика лікувальної гімнастики при коксартрозі.
- 4.9. Методика лікувальної гімнастики при гонартрозі.
- 4.10. Тракційне лікування при остеоартрозі.
- 4.11. Масаж при остеоартрозі.
- 4.12. Фізіотерапія у фізичній реабілітації хворих на остеоартроз.

Тема 5. Фізична терапія та ерготерапія при остеохондрозах (тиждень 11-13, лк. - 6 год., пр. - 6 год.):

- 5.1. Поняття, епідеміологія, етіологія остеохондрозу.
- 5.2. Етапи розвитку остеохондрозу.
- 5.3. Клінічна картина остеохондрозу.
- 5.4. Клінічні синдроми в залежності від локалізації процесу.
- 5.5. Принципи та задачі фізичної реабілітації при остеохондрозі.
- 5.6. Реабілітація при поперековому остеохондрозі.
- 5.7. Реабілітація при шийному остеохондрозі.
- 5.8. Лікувальний класичний та сегментарний масаж при остеохондрозі.
- 5.9. Методи фізіотерапії при остеохондрозі.
- 5.10. Методи профілактики остеохондрозу.

Тема 6. Фізична терапія та ерготерапія при травмах опорно-рухового апарату (тиждень 14-15, лк. - 4 год., пр. - 4 год.):

- 6.1. Поняття механічної травми та види механічних травм ОРА.
- 6.2. Етіопатогенетична і клінічна характеристика забиття ОРА.
- 6.3. Етіопатогенетична і клінічна характеристика розтягнення.
- 6.4. Етіопатогенетична і клінічна характеристика вивихів у суглобах.
- 6.5. Етіопатогенетична і клінічна характеристика переломів кісток.

- 6.6. Патофізіологічні механізми наслідків травми ОРА.
- 6.7. СЛТП-терапія для надання першої допомоги при травмах ОРА.
- 6.8. Основні принципи лікування при травмах ОРА.
- 6.9. Засоби фізичної терапії при травмах опорно-рухового апарату.
- 6.10. Фізична терапія при травмах ОРА за періодами.

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

9.1. Семестр V. Модуль 1. Фізична терапія та ерготерапія при вроджених і набутих деформаціях опорно-рухового апарату

Максимальна кількість балів за модуль 1 – 45 балів:

Аудиторна робота – 36 балів:

- практичні роботи – 12 балів (по 4 бали за 3 практичні роботи);
- усне опитування – 24 балів (по 4 бали за 6 практичних занять);

Самостійна робота – 4 балів.

Контрольна робота – 5 балів.

Конвертація оцінок в балах за навчальну діяльність у оцінки за ЄКТС і за національною шкалою:

Оцінка за ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Практичні роботи	Усне опитування	Самостійна робота	Контрольна робота
A	відмінно	4	4	4	5
B	добре	3,5	3,5	3,5	4,5
C	добре	3	3	3	4
D	задовільно	2,5	2,5	2,5	3,5
E	задовільно	2	2	2	3
FX	незадовільно	1,5	1,5	1,5	2,5
F	незадовільно	≤1,0	≤1,0	≤1,0	≤2,0

Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями кожної теми. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні або бланкові тести, розв'язування ситуаційних задач, відповіді на контрольні питання за матеріалом поточної теми і попередніх тем, знання яких необхідно для розуміння поточної теми, перевірка практичних навичок відповідно до теми заняття.

Практична робота передбачає виконання всіх практичних завдань на практичному занятті, що передбачені у методичних рекомендаціях до виконання аудиторної та самостійної роботи студента на практичному занятті (проведення клінічних та інструментальних досліджень опорно-рухового апарату, складання та демонстрація комплексів ЛФК і лікувального масажу відповідно до теми заняття тощо).

Шкала і критерії оцінювання виконання практичних завдань на практичному занятті

Оцінка за ЄКТС і національною шкалою	Критерії оцінки
А (відмінно)	Студент під час аудиторної роботи виконав практичні завдання повністю, з використанням теоретичних знань. Вміє провести самостійний аналіз результатів реабілітації і встановити зв'язок між патологією опорно-рухового апарату і причинами симптоматики. Виконав усі завдання, які передбачені у методичних вказівках для аудиторної і самостійної роботи.
В (добре)	Студент під час аудиторної роботи виконав практичні завдання повністю, з опорою на теоретичні знання, але може допустити неточності, окремі помилки в аналізі походження симптоматики та інтерпретації результатів фізичної реабілітації. Виконав усі завдання, які передбачені у методичних вказівках для аудиторної і самостійної роботи студента.
С (добре)	Студент під час аудиторної роботи виконав практичні завдання, але може допускати помилки при аналізі патологічних змін з боку опорно-рухового апарату, недостатньо вміє самостійно мислити і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Виконав усі завдання, які передбачені у методичних вказівках для аудиторної і самостійної роботи.
D (задовільно)	Студент під час аудиторної роботи виконав практичні завдання неповністю, припускається помилок при визначенні патологічних змін з боку опорно-рухового апарату, продемонстрував невміння виконувати завдання самостійно. Неповністю виконав завдання, які передбачені у методичних вказівках для аудиторної і самостійної роботи.

E (задовільно)	Студент під час аудиторної роботи виконав практичні завдання частково, з помилками. Аналіз результатів дослідження опорно-рухового апарату, форм і методів реабілітації при патології рухової системи здійснює на побутовому рівні. Виконав неповністю завдання, які передбачені у методичних вказівках для аудиторної і самостійної роботи студента.
FX (незадовільно)	Студент під час аудиторної роботи виконав практичні завдання фрагментарно, не володіє методами діагностики і оцінки стану опорно-рухового апарату, не має практичних навичок застосування основних методів фізичної терапії та ерготерапії при захворюваннях рухового апарату, оскільки не сформовані поняття з теоретичних основ фізичної терапії. Не виконав завдання, які передбачені у методичних вказівках для аудиторної і самостійної роботи.
F (незадовільно)	Студент повністю не виконав практичні завдання, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Усне опитування передбачає відповідь на контрольні питання з матеріалу теми на кожному практичному занятті. Контрольні питання відповідають темам лекцій, практичних занять і самостійної роботи студентів.

Шкала і критерії оцінювання знань і практичних навичок під час усного опитування на практичному занятті

Оцінка за ЄКТС і національною шкалою	Критерії оцінки
A (відмінно)	Студент має глибокі міцні та системні знання з теми. Вміє застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних задач. Правильно, чітко, логічно і повно відповідає на всі контрольні питання поточної теми, використовуючи спеціальну термінологію, добре знає матеріал попередніх тем, відповідає на питання лекційного курсу і питання з самостійної роботи. Робить узагальнення матеріалу, доповнює свою відповідь знанням додаткової літератури. Вміє провести самостійний аналіз зв'язків між симптомами і патологією.
B (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей. Правильно, інколи за допомогою пояснювальних питань, відповідає на контрольні питання поточної теми, знає матеріал попередніх тем, відповідає на питання лекційного курсу і питання з самостійної роботи. Вміє провести аналіз причинно-наслідкових зв'язків між симптомами і патологією.

С (добре)	Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в діагностиці функціонального стану опорно-рухового апарату, але недостатньо вміє самостійно обґрунтувати та інтерпретувати результати реабілітації, не може вийти за межі теми. Правильно, але часто за допомогою пояснювальних питань, відповідає на контрольні питання теми, відповідає на питання лекційного курсу і питання з самостійної роботи.
D (задовільно)	Студент знає основний зміст теми, але його знання мають загальний характер. Неповно, за допомогою пояснювальних питань, відповідає на контрольні питання поточної теми і на питання з матеріалу попередніх тем, неточно та неповно відповідає на питання лекційного курсу і самостійної роботи. Не може побудувати чітку, логічну відповідь. Недостатньо точно вживає спеціальну термінологію.
E (задовільно)	Студент має прогалини в знаннях теми. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Неповно, за допомогою пояснювальних питань, відповідає на контрольні питання поточної теми, питання з матеріалу попередніх тем, питання лекційного курсу і самостійної роботи. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Студент неповністю знає медичну термінологію з теми заняття і попередніх занять. Під час аналізу результатів дослідження студент робить значні помилки.
FX (незадовільно)	Студент має фрагментарні знання з теми. Не володіє термінологією, оскільки не сформований понятійний апарат. Не може побудувати логічну відповідь, не відповідає на додаткові питання, не розуміє змісту матеріалу, не знає питання з матеріалу попередніх тем, не відповідає на питання лекційного курсу і питання з самостійної роботи. Студент не знає медичної термінології з теми поточного заняття і попередніх занять.
F (незадовільно)	Студент повністю не знає програмного матеріалу, відмовляється відповідати, практичні навички повністю не сформовані.

Контрольна (модульна) робота проводиться на останньому практичному занятті в письмовій формі на бланках-відповідях відповідно до тестових завдань або електронній формі за допомогою платформи Moodle на KSU online. Тестові завдання - завдання різної форми і різного рівня складності. Викладач завчасно інформує здобувачів про терміни проведення і зміст контрольних (модульних) робіт. Студент відповідає на пакет тестів, що містить 30-40 тестів з тем змістового модуля.

Шкала і критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка за ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінки
A	відмінно	88-100% правильних відповідей
B	добре	80-87% правильних відповідей
C	добре	72-79% правильних відповідей
D	задовільно	64-71% правильних відповідей
E	задовільно	56-63% правильних відповідей
FX	незадовільно	44-55% правильних відповідей
F	незадовільно	<44% правильних відповідей

9.2. Семестр V. Модуль 2. Фізична терапія та ерготерапія при вроджених патологіях опорно-рухового апарату

Максимальна кількість балів за модуль 2 – 55 балів:

Аудиторна робота – 48 балів:

- практичні роботи – 16 балів (по 4 бали за 4 практичні роботи);
- усне опитування – 32 балів (по 4 бали за 8 практичних занять);

Самостійна робота – 3 бали.

Контрольна робота – 4 бали.

Конвертація оцінок в балах за навчальну діяльність у оцінки за ЄКТС і за національною шкалою:

Оцінка за ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Практичні роботи	Усне опитування	Самостійна робота	Контрольна робота
A	відмінно	4	4	3	4
B	добре	3,5	3,5	2,7	3,5
C	добре	3	3	2,5	3
D	задовільно	2,5	2,5	2,3	2,5
E	задовільно	2	2	2,0	2
FX	незадовільно	1,5	1,5	1,7	1,5
F	незадовільно	≤1,0	≤1,0	≤1,5	≤1,0

9.3. Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю.

Семестровий (підсумковий) контроль у V семестрі проводиться у формі диференційованого заліку, що передбачає оцінювання результатів навчання на підставі результатів поточного контролю по завершенню вивчення усіх тем двох модулів на останньому практичному занятті. Результат поточного контролю результатів навчальної діяльності здобувачів визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

Здобувач, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

Здобувачу, який не набрав прохідного мінімуму (60 балів), надається можливість здачі матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання запланованих у силабусі завдань, які не були ним попередньо виконані або були виконані незадовільно.

Студенти можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, підготовку презентації та наукової статті, участь у конференціях, конкурсах наукових робіт і предметних олімпіадах. Кількість балів за вибіркові види діяльності (робіт), які здобувач може отримати для підвищення семестрової оцінки, не може перевищувати 10 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач – 100 балів.

До підсумкового семестрового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені силабусом, відпрацювали усі навчальні заняття (лекції та практичні заняття) та при вивченні модулів отримали кількість балів, не меншу за мінімальну – 60 балів.

Шкала і критерії оцінювання навчальних досягнень за результатами опанування ОК Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату, формою семестрового контролю якої є диференційний залік

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade	Критерії оцінювання навчальних досягнень
90-100	A	Excellent	Відмінно	Студент має глибокі, міцні та системні знання з тем двох модулів. Вміє застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних задач. Будує відповідь логічно, розгорнуто, використовуючи спеціальну термінологію. Студент виконав всі практичні завдання повністю, з

				використанням теоретичних знань про правила та принципи складання програм фізичної реабілітації при захворюваннях ОРА. Вміє самостійно добирати і застосовувати на практиці основні методи та засоби фізичної реабілітації відповідно до патології ОРА.
82-89	B	Good	Добре	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей. Студент виконав практичні завдання повністю, з опорою на теоретичні знання, але може допустити неточності, окремі помилки при складанні комплексних програм фізичної реабілітації при захворювань ОРА.
74-81	C			Студент знає програмний матеріал змістових модулів повністю, має практичні навички побудови програм фізичної реабілітації при захворюваннях ОРА, але недостатньо вміє самостійно мислити. Студент виконав всі практичні завдання, але може допускати помилки, недостатньо вміє самостійно мислити, аналізувати структуру патології та зв'язок із принципами реабілітації.
64-73	D	Satisfactory	Задовільно	Студент знає основний зміст тем змістових модулів, але його знання не системні, мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Студент виконав практичні завдання неповністю, продемонстрував невміння виконувати завдання самостійно.
60-63	E			Студент має прогалини в знаннях з тем змістових модулів. Замість чіткого термінологічного визначення

				пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Студент виконав практичні завдання частково, з помилками. Аналіз принципів фізичної реабілітації при патології рухової системи здійснює на побутовому рівні. Часто добирає невідповідні до стану методи і засоби ФР.
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання	Студент має фрагментарні знання з тем модулів. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Студент виконав практичні завдання фрагментарно. Не володіє основними методами ФР при патологіях ОРА, оскільки не сформовані знання з теоретичних основ ФР.
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент повністю не знає програмного матеріалу змістових модулів, відмовляється відповідати. Студент повністю не виконав практичні завдання.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування ОК Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату, формою семестрового контролю якої є диференційний залік

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)				
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)			
	- практичні роботи	12 (4×3)	16 (4×4)	28
	- усне опитування	24 (4×6)	32 (4×8)	56
2.	Самостійна робота	4	3	7
3.	Контрольна робота (тестування)	5	4	9
4	Разом балів	45	55	100
Вибіркові види діяльності (робіт)				
1	- участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс			max 10

9.4. Семестр VI. Модуль 1. Фізична терапія та ерготерапія при дистрофічних і запальних захворюваннях опорно-рухового апарату

Максимальна кількість балів за модуль 1 – 30 балів:

Аудиторна робота – 24 бали:

- практичні роботи – 6 балів (по 2 бали за 3 практичні роботи);
- усне опитування – 18 балів (по 3 бали за 6 практичних занять);

Самостійна робота – 2 бали.

Контрольна робота – 4 балів.

Конвертація оцінок в балах за навчальну діяльність у оцінки за ЄКТС і за національною шкалою:

Оцінка за ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Практичні роботи	Усне опитування	Самостійна робота	Контрольна робота
A	відмінно	2,0	3	2,0	4
B	добре	1,8	2,7	1,8	3,5
C	добре	1,6	2,5	1,6	3
D	задовільно	1,4	2,3	1,4	2,5
E	задовільно	1,2	2,0	1,2	2
FX	незадовільно	1,0	1,7	1,0	1,5
F	незадовільно	≤0,8	≤1,5	≤0,8	≤1,0

9.5. Семестр VI. Модуль 2. Фізична терапія та ерготерапія при дегенеративних захворюваннях і травмах опорно-рухового апарату

Максимальна кількість балів за модуль 2 – 30 балів:

Аудиторна робота – 24 бали:

- практичні роботи – 6 балів (по 2 бали за 3 практичні роботи);
- усне опитування – 18 балів (по 3 бали за 6 практичних занять);

Самостійна робота – 2 бали.

Контрольна робота – 4 балів.

Конвертація оцінок в балах за навчальну діяльність у оцінки за ЄКТС і за національною шкалою:

Оцінка за ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Практичні роботи	Усне опитування	Самостійна робота	Контрольна робота
A	відмінно	2,0	3	2,0	4
B	добре	1,8	2,7	1,8	3,5
C	добре	1,6	2,5	1,6	3
D	задовільно	1,4	2,3	1,4	2,5
E	задовільно	1,2	2,0	1,2	2
FX	незадовільно	1,0	1,7	1,0	1,5
F	незадовільно	≤0,8	≤1,5	≤0,8	≤1,0

9.6. Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю.

Семестровий (підсумковий) контроль у VI семестрі проводиться у формі екзамену, що відбувається як окремий контрольний захід. Форма проведення екзамену - усна; вид завдань - запитання за екзаменаційними білетами.

Шкала і критерії оцінювання навчальних досягнень за результатами семестрового контролю (екзамену)

Оцінка в балах	Оцінка ЄКТС і за національною шкалою	Критерії оцінки
37-40	A (відмінно)	Студент має глибокі міцні та системні знання з матеріалу змістових модулів, вільно володіє понятійним апаратом. Вміє застосовувати здобуті знання для складання програм фізичної реабілітації при різних патологіях ОРА з урахуванням супутніх захворювань. Правильно вживає спеціальні терміни.
33-36	B (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допускати неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей. Правильно вживає спеціальні терміни.
29-32	C (добре)	Студент знає програмний матеріал повністю, правильно відповідає на стандартизовані питання екзамену та на додаткові питання, але недостатньо вміє самостійно мислити. Правильно вживає спеціальні терміни.

25-28	D (задовільно)	Студент неповно, за допомогою пояснювальних питань, відповідає на питання білету та на додаткові питання, а його знання мають загальний характер. Не може побудувати чітку, логічну відповідь. Вживає спеціальні терміни з помилками.
21-24	E (задовільно)	Студент неповно, за допомогою пояснювальних питань, відповідає на стандартизовані питання екзамену та на додаткові питання. Пояснює матеріал на побутовому рівні. Неповністю знає спеціальні терміни.
17-20	FX (незадовільно)	Студент має фрагментарні знання з матеріалу змістових модулів, відповідає на стандартизовані питання екзамену недостатньо і неповно, не може побудувати логічну відповідь, не відповідає на додаткові питання. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований.
1-16	F (незадовільно)	Студент не знає програмного матеріалу, не може відповісти на стандартизовані питання екзамену та на додаткові питання.

Підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих у результаті поточного оцінювання результатів навчання по завершенню вивчення усіх тем двох модулів та під час складання екзамену.

Загальна оцінка складається:

- 60 балів - поточне оцінювання (результати виконання всіх обов'язкових видів робіт);
- 40 балів - результати підсумкового контролю (екзамену).

Максимальна кількість - 100 балів.

Студенти можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, підготовку презентації та наукової статті, участь у конференціях, конкурсах наукових робіт і предметних олімпіадах. Кількість балів за вибіркові види діяльності (робіт), які здобувач може отримати для підвищення семестрової оцінки, не може перевищувати 10 балів.

Здобувач, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

Здобувачу, який не набрав прохідного мінімуму (20 балів), надається можливість здачі матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання запланованих у силабусі завдань, які не були ним попередньо виконані або були виконані незадовільно.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування ОК Фізична терапія та ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату, формою семестрового контролю якої є екзамен

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	модуль 2	Сума балів
Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)				
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)			
	- практичні роботи	6 (2×3)	6 (2×3)	12
	- усне опитування	18 (3×6)	18 (3×6)	36
2.	Самостійна робота	2	2	4
3.	Контрольна робота (тестування)	4	4	8
4	Поточне оцінювання (разом)	30	30	60
	Підсумковий контроль			40
	Разом балів			100
Вибіркові види діяльності (робіт)				
1	- участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурс			max 10

Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і фахових компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти і визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90-100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

• Основні

1. Врожденная патология опорно-двигательного аппарата: Сборник научных работ / Под ред. проф. П.Я. Фищенко. – Л., 1972. – 223 с.
2. Дитячі хвороби / В. М. Сідельников, В. В. Бережний, Б. Я. Рєзник та ін. – К. : Здоров'я, 1998. – 724 с.
3. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за заг. ред. проф. О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К. : Книга плюс, 2006. – 470 с.
4. Дусмуратов М. Восстановительное лечение больных с повреждениями и заболеваниями опорно-двигательного аппарата / М. Дусмуратов, В.А. Епифанов. – Ташкент : Медицина, 1984. – 154 с.
5. Кашуба В.А. Біомеханіка осанки / В.А. Кашуба. – К. : Олімпійська література, 2003. – 279 с.
6. Консервативне лікування сколіозу / В.Я. Фищенко, В.А. Уляшенко, Н.Н. Вовк та ін. – К. : УНІТІ - Атлант, 1994. – 187 с.
7. Куценко Я.Б., Рулла Е.А., Мельник В.В. Врожденная дисплазия тазобедренного сустава. Врожденные подвывихи и вывих бедра. – К. : Здоров'я, 1992. – 184 с.
8. Ловейко И.Д., Фонарев М.И. Лечебная физическая культура при заболеваниях позвоночника у детей. – Л. : Медицина, 1988. – 144 с.
9. Медицинская реабилитация: Руководство для врачей / Под ред. В.А. Епифанова. – М. : МЕДпресс-информ, 2005. – 328 с.
10. Методика исследования, диагностика и ортопедическое снабжение при статических деформациях стоп: методические рекомендации / Д.А. Яременко. – Харьков, 1990. – 47 с.
11. Мурза В.П. Фізична реабілітація: [навч. посібник] / В.П. Мурза. – К.: ОЛАН, 2004. – 558 с.
12. Мухін В.М. Фізична реабілітація : підручник / В.М. Мухін. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ : Олімп. література, 2010. – 486 с.
13. Мухін В.М. Фізична реабілітація в травматології : монографія / В.М. Мухін. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 424 с.
14. Мятига О.М. Фізична реабілітація при порушеннях постави, сколіозах та плоскостопості: Методичні рекомендації. – Харків, 1998. – 36 с.

15. Николайчук Л.В., Николайчук З.В. Остеохондроз, сколиоз, плоскостопие. – Мн. : Книжный Дом, 2004. – 320 с.
16. Олекса А.П. Травматология і ортопедія : [Підручник для вузів] / А. П. Олекса.: Вища школа, 1993. – 511 с.
17. Предупреждение и лечение врожденного вывиха бедра у детей первых месяцев жизни: Методические рекомендации / Е.П. Меженина, Я.Б. Куценок – К., 1981. – 15 с.
18. Профілактор Євмінова як засіб корекції порушень постави у школярів : навч. посіб. / П.Д. Плахтій, В.М. Муххін, В.В. Євмінов, І.О. Куделя. – Кам'янець-Подільський : [Абетка], 2006. – 159 с.
19. Ступницька С.А. Фізична реабілітація дітей першого року життя з вродженою м'язовою кривошиєю : навч.-метод. посіб. / С.А. Ступницька, О.І. Рябуха – Львів : ЛДУФК, 2011. – 124 с.
20. Травматология і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.

• **Додаткові**

1. Антонік В.І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури / В.І. Антонік, І.П. Антонік, В.Є. Андріанов. – К. : «Видавничий дом «Професіонал», Центр учбової літератури, 2009. – 336 с.
2. Беренштейн С.С. Комплексное консервативное лечение врожденной косолапости у детей // Ортопед., травматол. и протезир. – 2001. – №4. – С. 18-22.
3. Бубновский С.М. Руководство по кинезитерапии дорзопатий и грыжи позвоночника / С.М. Бубновский. – М.: МАКС-ПРЕСС, 2002. – 100 с.
4. Дитячі хвороби : Підручник / за ред. С. К. Ткаченко. – К. : Вища шк., 1991. – 442 с.
5. Ефіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу: [навчальний посібник]. - Харків: «ОВС», 2007. – 216 с.
6. Желєзний О.Д. Методика фізичної реабілітації осіб з переломами нижніх кінцівок на основі нетрадиційних засобів : [посібник] / О.Д. Желєзний, О.С. Куц. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 239 с.
7. Жук П.М. Гострі та хронічні ураження опорно-рухового апарату / П.М. Жук. – Вінниця: Континент-Прим, 2002. – 464 с.
8. Кессель В.П. Заболевания суставов и позвоночника: лечение на курорте и дома. – Ставрополь : Кн. изд-во, 1986. – 109 с.

9. Коваленко В.Н., Борткевич О.П. Остеоартроз. Практическое руководство. – К : Морион, 2005. – 592 с.
10. Лисенюк В. П., Самосюк І. З., Кожанова А. К. Сучасні стандарти та критерії у реабілітаційній медицині // Вопр. реабілітації, курортології, фізіотерапії. – 2000. – № 2. – С. 48–51.
11. Медична реабілітація в педіатрії / За ред. М.В. Лободи, А.В. Зубаренко, К.Д. Бабова. – К. : «Купріянова О. О.», 2004. – 381 с.
12. Мезенцев А.А., Петренко Д.Е. Консервативное лечение сколиотической болезни // Medicus Amicus. – 2005. – №6. – С. 8-9.
13. Мухін В.М. Основи фізичної реабілітації / В.М. Мухін, А.В. Магльований, Г.П. Магльована. – Львів : ВСМ, 1999. – 120 с.
14. Остеоартроз. Сучасні методики фізіотерапевтичного лікування: Методичні рекомендації / В.І. Маколінець, Т.М. Гращенкова, А.М. Гаєвська, В.В. Мельник, І.В. Корж, І.М. Чатківська. — Харків : «Крокус», 2002. — 20 с.
15. Подрушняк Е.П., Каниболоцкая В.П. Артрозы. – К. : Здоров'я, 1977. – 105 с.
16. Розовская Л.Е., Тер-Егиазаров Г.М. Артрогрипоз. – М. : Медицина, 1973. – 144 с.
17. Соколовський В.С. Лікувальна фізична культура / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 236 с.
18. Статников А.А, Статников В.А. Мануальная терапия, массаж и электроакупунктура при сколиозе. – М. : Российское общество Януша Корчака, 1993. – 64 с.
19. Стерхов Р.В. Патогенетичний підхід до корекції порушення статички хребта у дітей в кінезотерапії / Р.В. Стерхов, Г.В. Стерхова, Т.А. Бурая // ЛФК и масаж. – 2005. – № 1. – С. 45-48.
20. Усоскина Р.Я., Круминь К.А., Сеглинь Т.Я. Амбулаторное лечение детей с ортопедическими заболеваниями. – Л. : Медицина, 1979. – 256 с.
21. Федорів Я. Загальна фізіотерапія : навч. посіб. / Я.-Р.М. Федорів, А.Л. Філіпюк, Р.Ю. Грицко. – Київ : Здоров'я, 2004. – 224 с.
22. Фізіотерапевтичні та фізіопунктурні методи і їх практичне застосування: Навчально-методичний посібник / І. З. Самосюк, В. М. Парамончик, В. П. Губенко та ін. – К. : Альтерпрес, 2001. – 316 с.
23. Чепой В.М. Диагностика и лечение болезней суставов. – М. : Медицина, 1990. – 304 с.
24. Яковенко Н.П. Фізіотерапія: [підручник] / Н.П. Яковенко, В.Б. Самойленко. – К. : ВСВ « Медицина», 2011. – 256 с.

• **Интернет-ресурсы**

1. www.bsmu.anrb.ru
2. www.ejevichka.ufanet.ru
3. www.hsc.utoledo.edu
4. www.kolesow.tltonline.ru
5. www.massazh.hl.ru
6. www.medlinks.ru
7. www.nld.by
8. www.nlm.nih.gov
9. www.pozvonok.ru
10. www.semeistvo.com
11. www.spina5.com.ua